Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 44

April 2017



Het dreigingsniveau in Nederland blijft niveau 4 op een schaal van 5. Dat betekent dat de kans op een aanslag in Nederland reëel is, maar dat er geen concrete aanwijzingen zijn dat er voorbereidingen worden getroffen om in Nederland een aanslag te plegen. De meest bepalende dreiging voor Nederland is de jihadistische dreiging. Er blijft hierbij sprake van diverse te onderscheiden actoren (terroristische organisaties, transnationale netwerken, kleinschalige cellen en eenlingen) die zowel klein- als grootschalige aanslagen kunnen plegen.



1. Algemeen dreigingsniveau

De aanslagen bij het parlementsgebouw in Londen (22 maart 2017) en op de kerstmarkt in Berlijn (19 december 2016) illustreren de jihadistische dreiging in het Westen op navrante wijze. Soortgelijke aanslagen kunnen ook in Nederland plaatsvinden.

Aanslagen kunnen worden uitgevoerd door individuele aanslagplegers of kleine cellen door middel van aansturing door ISIS- of al Qa'ida-leden in het buitenland. Andere aanslagplegers worden geïnspireerd door ISIS, al Qa'ida of andere jihadistische groepen. Ondanks dat veel aanslagen individueel worden uitgevoerd, staan de aanslagplegers in bijna alle gevallen in meer of mindere mate in contact met een netwerk. Arrestaties in Frankrijk en Duitsland eind 2016 maakten daarnaast duidelijk dat, ondanks het doden van belangrijke aanstuurders in Syrië en Irak, de externe aanslageenheid van ISIS nog steeds actief is. Ook gaat er nog steeds grote dreiging uit van al Qa'ida, dat meer dan ISIS de nadruk legt op het plannen van grootschalige en complexe aanslagen in het Westen. Naast de jihadistische dreiging is er in diverse westerse landen ook sprake van geweldsdreiging uit rechts-terroristische hoek die zich richt op minderheden, vooral op moslims.

2. Terroristische dreiging in en tegen Nederland

In 2016 vond een reeks jihadistische aanslagen in West-Europa plaats. Nederland is de afgelopen jaren jihadistisch geïnspireerd geweld bespaard gebleven. Desondanks bestaat er een reële kans op jihadistische aanslagen in Nederland. Hoewel er geen concrete aanwijzingen zijn dat aanslagen in Nederland op handen zijn, werden in 2016 in onderzoek naar grensoverschrijdende ISIS-netwerken diverse verbanden met Nederland vastgesteld. Aanslagplegers reisden door Nederland of onderhielden contacten in ons land. Daarnaast zijn in Nederland wapens en munitie gevonden die waarschijnlijk voor terroristische doeleinden in het buitenland bestemd waren. Door deze factoren is sinds 2016 de voorstelbaarheid van een aanslag in Nederland groter geworden. Er zijn in 2017 geen nieuwe ontwikkelingen geconstateerd die deze voorstelbare dreiging verminderen.

Nederlands jihadistische beweging

Een aanzienlijk deel van de Nederlandse jihadistische beweging, mannen en vrouwen, heeft zich in Syrië en Irak aangesloten bij terroristische groepen. De meesten hebben zich bij ISIS gevoegd, een minderheid bij het aan al Qa'ida gelieerde Hay'at Tahrir al-Sham (HTS, voorheen Jabhat Fatah al Sham

en Jabhat al Nusra genaamd). Ruim veertig van hen zijn dood, van wie het merendeel waarschijnlijk is omgekomen op het slagveld. Voor zover bekend hebben vijf Nederlandse jihadisten zichzelf opgeblazen bij een zelfmoordaanslag in het Midden-Oosten. Het is voorstelbaar dat Nederlandse jihadisten ook bereid zijn namens ISIS of een andere groep in Europa een zelfmoordaanslag te plegen.

Er vindt nog steeds nieuwe aanwas plaats bij de jihadistische gemeenschap in Nederland, vaak ook van relatief jonge personen, al dan niet via (familie-) banden met personen die al in jihadistische kringen verkeren. Een deel van deze jonge personen beschikt over relatief weinig diepgaande kennis over het gedachtegoed en heeft evenmin een sterk religieus-ideologische motivering voor het jihadisme. Voor hen is de gewelddadige subcultuur ook een manier om zich af te zetten tegen autoriteiten. In het buitenland is gebleken dat ook van deze mensen ernstige geweldsdreiging uit kan gaan. Via sociale contacten uit heden of verleden kunnen jihadisten, die in veel gevallen zelf criminele antecedenten hebben, soms beschikken over de diensten van criminele netwerken, zoals de verwerving van wapens of explosieven. De overloop tussen terroristische en criminele netwerken blijft een aandachtspunt. Ook lokale jihadistische of criminele netwerken in Nederland die banden hebben met ISIS-strijders kunnen, al dan niet bewust, een ondersteunende rol vervullen bij de activiteiten van ISIS-netwerken in Europa.

Reisbewegingen

Er zijn in de afgelopen DTN-periode niet tot nauwelijks bevestigde gevallen geconstateerd van Nederlandse jihadisten die de jihadistische strijdgebieden in Syrië en Irak hebben weten te bereiken. De voornaamste redenen hiervoor zijn dat het moeilijker is geworden deze gebieden te bereiken en dat door de militaire verliezen van ISIS de aantrekkingskracht kleiner is geworden. Tot 1 april 2017 zijn er vanuit Nederland in totaal 280 personen vertrokken. Het aantal terugkeerders staat op circa 50. Het aantal personen met jihadistische intenties in Syrië en Irak is circa 190. Het aantal gesneuvelden is 45. Het aantal jihadisten dat erin slaagt vanuit Syrië naar Nederland terug te keren is nog steeds gering: vijf in 2016. Daarnaast wisten enkele personen het ISIS-gebied te verlaten met het voornemen terug te gaan naar Nederland, maar werden zij in het buitenland gearresteerd. Nu ISIS terrein verliest in Syrië en Irak kan het aantal terugkeerders naar Europa druppelsgewijs toenemen, maar er zijn geen indicaties dat op korte termijn jihadisten in groten getale terugkeren. Voor iedere terugkeerder wordt ingeschat in hoeverre hij of zij een bedreiging kan vormen voor de nationale veiligheid.

Voor de taxatie van de dreiging is het ook van belang oog te hebben voor de minderjarigen bij ISIS en andere jihadistische groepen. Bij terugkeer van kinderen met een Nederlandse link is niet uitgesloten dat er van hen een dreiging uit kan gaan tegen de Nederlandse samenleving. De minderjarigen hebben een traject van bewuste afstomping en gewenning aan gruwelijkheden doorlopen en zijn mogelijk geweldsbereid. Daarnaast is het mogelijk dat ISIS doelbewust minderjarigen zal inzetten voor een terroristische daad in Europa. Tegelijkertijd geldt dat deze kinderen vanuit het perspectief van de rechten van het kind te beschouwen zijn als slachtoffers van jihadistische groepen.

In DTN40 werd al gesteld dat in Nederland verblijvende asielzoekers incidenteel vatbaar kunnen zijn voor radicalisering. Voor in ons land verblijvende uitgeprocedeerde asielzoekers kan dit risico groter zijn. Hun mogelijk uitzichtloze situatie maakt dat het een aantrekkelijke groep kan zijn voor ronselaars van jihadistische

netwerken. Hierbij is de kans op onderkenning kleiner vanwege het beperktere zicht op deze groep omdat een deel hiervan verdwijnt in de illegaliteit.

Terrorismefinanciering
Westerse landen, waaronder Nederland, houden rekening met terugkeer van jihadisten vanuit de strijdgebieden. In het geval van een door ISIS gestuurde terugkeerder ligt financiële ondersteuning vanuit ISIS voor de hand. Aannemelijk is dat jihadisten die op eigen initiatief terugkeren zonder medeweten van ISIS hiervoor gelden ontvangen van vooral familieleden en vrienden of dat familieleden en vrienden mensensmokkelnetwerken hiervoor betalen.

Voorstelbaarheid rechts-terrorisme
Hoewel jihadisme de bepalende dreigingsrichting is voor Nederland, zijn nieuwe aanslagen uit rechts-terroristische hoek eveneens voorstelbaar, mede gelet op de stroom van haat jegens moslims en asielzoekers die vooral op het internet waarneembaar is. Er zijn echter geen aanwijzingen voor nieuwe aanslagen uit deze hoek. De afgelopen DTN-periode werden voor het eerst in de Nederlandse rechtsgeschiedenis personen met een rechts-extremistische achtergrond voor terrorisme veroordeeld. In februari 2016 werd door hen een brandbom gegooid naar een moskee in Enschede. De voorstelbare dreiging uit deze hoek komt hoofdzakelijk van gewelddadige eenlingen of kleine, snel geradicaliseerde groepjes.

3. Terroristische dreiging in en tegen Europa

De jihadistische dreiging in het Westen blijft onverminderd groot. In 2016 werden 22 aanslagen gepleegd in westerse landen (in West-Europa, Noord-Amerika, Australië en Nieuw-Zeeland) waarbij een jihadistisch motief werd aangetoond of ernstig wordt vermoed. Daarnaast zijn meerdere aanslagen verijdeld, soms op het laatste moment. Ook in de eerste maanden van 2017 werden opnieuw aanslagen in het Westen gepleegd die een jihadistische achtergrond hadden. De jihadistische dreiging heeft een structureel karakter.

Externe aanslageenheid ISIS en geinspireerde aanslagen
Voor de dreiging in het Westen vormt de externe aanslageenheid van ISIS een belangrijke factor. Deze aanslageenheid heeft diverse operatives tot zijn beschikking in Europa die aanslagen kunnen plegen. Deze eenheid van ISIS is, ondanks het doden van een aantal ervaren aanslagplanners van ISIS in Syrië en Irak, nog steeds operationeel. Dit bleek eind november 2016 toen in Straatsburg en Marseille in totaal zeven mannen werden gearresteerd die aanslagen in Frankrijk aan het voorbereiden waren. Beide groepen werden aangestuurd door ISIS in Syrië.

Aanslagen kunnen ook worden uitgevoerd door eenlingen of kleine cellen door middel van aansturing door ISIS-strijders in het buitenland. Andere daders hebben zich waarschijnlijk laten inspireren door terroristische groepen zoals al Qa'ida en ISIS. In 2016 bleken van de 22 jihadistische aanslagen 19 uitgevoerd te zijn door een aanslagpleger die de geweldsdaad alleen uitvoerde, maar in bijna alle gevallen in contact stond met een netwerk. Het is in dit kader relevant dat ISIS in zijn propaganda steeds specifiekere aanwijzingen geeft over de modus operandi voor het plegen van een aanslag. Dit kan leiden tot meer en dodelijkere terroristische aanslagen in het Westen.

Aanslagen in omliggende landen
Ons omringende landen kregen opnieuw te maken met jihadistische aanslagen.

Begin 2017 waren er in Frankrijk aanslagen bij het Louvre in Parijs en op vliegveld Orly. In Londen pleegde in maart een 52-jarige man een aanslag bij het parlementsgebouw, die de volgende dag door ISIS werd opgeëist. De man, die de aanslag individueel uitvoerde, reed met een personenauto in op voetgangers op de Westminsterbrug en stak daarna een agent neer. Het gaat om de dodelijkste aanslag in het Verenigd Koninkrijk sinds juli 2005. Ook in Duitsland, waar in 2016 vijf jihadistische aanslagen plaatsvonden, blijft de dreiging hoog. Daarnaast zijn in andere regio's in Europa dreigingsverhogende ontwikkelingen. Zo zijn op de Balkan aan ISIS gerelateerde netwerken actief die connecties hebben naar strijders in Syrië en Irak.

Zorgen om innovatief vermogen ISIS

Ook zijn er zorgen om het lerende en innovatieve vermogen van ISIS. Leden van deze groep in Syrië en Irak gebruiken drones met explosieven voor offensieve acties op het slagveld. Op ISIS-mediakanalen wordt dit aanslagmiddel verheerlijkt. Dit kan een inspirerende werking hebben op jihadisten in het Westen. Relevant daarbij is de eenvoudige verkrijgbaarheid van drones in het Westen en de problematiek om een eventuele drone van jihadisten snel te detecteren.

Dreiging Al Qa'ida blijft groot

Naast de dreiging van ISIS-geïnspireerd of door ISIS aangestuurd terrorisme, blijft de dreiging tegen het Westen vanuit al Qa'ida onveranderd groot. Deze organisatie legt meer dan ISIS de nadruk op het plannen van grootschalige en complexe aanslagen in het Westen. Al Qa'ida heeft sinds de aanslag op de redactie van Charlie Hebdo geen grote geslaagde aanslag in of tegen het Westen gepleegd. Door de enorme media-aandacht voor ISIS lijkt de groep aan relevantie te hebben ingeboet. Dat is zeker niet het geval. Ondanks de westerse, vooral Amerikaanse, militaire inspanningen beheert al Qa'ida nog steeds meerdere internationale, terroristische netwerken, heeft het de mankracht en middelen om aanslagen te plegen en bezit het territoriale enclaves in verschillende werelddelen van waaruit het aanslagen kan voorbereiden. Bij de militaire acties zijn diverse al Qa'ida-leiders gedood. Ook is de laatste maanden de militaire druk op kern al Qa'ida in Syrië opgevoerd. Mede door de dood van Abu Kheir al-Masri, de tweede man van kern al Qa'ida die omkwam bij een Amerikaanse luchtaanval in Syrië, kan al Qa'ida de terughoudendheid laten varen om vanuit Syrië aanslagen tegen het Westen te plegen.

Kwetsbaarheden

De aanslag in Berlijn op 19 december 2016 illustreert opnieuw een aantal kwetsbaarheden in de wijze waarop Europese landen trachten de terroristische dreiging het hoofd te bieden alsmede de kwetsbaarheden in de open westerse samenleving in het algemeen. Deze kwetsbaarheden waren merendeels al aan het licht gekomen bij de aanslagen in Parijs (13 november 2015) en Brussel (22 maart 2016). Bekend was dat de massale migratiestroom met name in 2015 door terroristen werd misbruikt om Europa in te komen. Anis Amri, de dader van de aanslag in Berlijn, kwam in 2011 waarschijnlijk niet als terrorist naar Europa. In 2014 stelden de autoriteiten in Italië, waar Amri asiel had aangevraagd, vast dat hij geradicaliseerd was. Daarna kon hij ook nog in Duitsland, mogelijk op verschillende plekken, asiel aanvragen en mislukten pogingen van Italië en Duitsland om hem uit te zetten. Ondertussen kon hij na zijn komst naar Duitsland vrijelijk reizen door de Europese Schengenzone. Hierbij maakte hij gebruik van minimaal veertien verschillende identiteiten. Ook het jihadistisch netwerk achter de aanslagen in Parijs en Brussel beschikte over valse identiteitsbewijzen. Indien

dit netwerk en Amri exemplarisch zijn voor een grotere groep jihadisten in Europa is juiste identificatie bij aanhoudingen en grenscontroles problematisch. Net als bij de aanslag in Nice (juli 2016) werd in Berlijn een vrachtwagen gebruikt om zoveel mogelijk mensen te doden. Het gebruik van dit aanslagmiddel wordt door ISIS en al Qa'ida aangemoedigd. De vrachtwagen gevuld met explosieven is een veel gebruikt terroristisch aanslagmiddel in het Midden-Oosten, maar deze vorm van gebruik – zonder explosieven maar puur als dodelijke 'stormram' – is in het Westen nieuw. Het is vrijwel onmogelijk burgers te beschermen tegen dergelijke aanvallen met voertuigen.

Jihadisten trachten narratief te versterken

Jihadisten hebben de maatregelen van de nieuwe Amerikaanse regering aangewend in hun propaganda. Zo zien zij in het eind januari 2017 afgekondigde inreisverbod (dat later werd aangepast en wederom door de rechter werd opgeschort) voor personen uit Jemen, Iran, Irak, Syrië, Libië, Soedan en Somalië, een bevestiging van hun narratief dat de Verenigde Staten uit zijn op een oorlog tegen de moslims wereldwijd. De Verenigde Staten worden opnieuw opgevoerd als het hoofd van het leger van kruisvaarders dat de vernietiging van de islam nastreeft. De betreffende maatregelen kunnen voor nieuwe aanwas van jihadisten zorgen, omdat zij het antiwesterse narratief van jihadistische groepen lijken te bekrachtigen. Op termijn kunnen reacties op de maatregelen dan ook leiden tot een hogere dreiging tegen het Westen.

Rechts-terrorisme en links-terrorisme

Diverse westerse landen hebben te kampen met een significante dreiging vanuit rechts-terroristische hoek. Hierbij zijn asielzoekers, moslims en joden de meest gekozen doelwitten. De aanslag op een islamitisch cultureel centrum in Quebec in januari 2017 door een 27-jarige man kostte aan zes personen het leven. De aanslag in Canada illustreert dat ernstige geweldsdreiging vanuit rechts-terroristische hoek vooral komt van (ongekende) gewelddadige eenlingen. Binnen het rechts-terrorisme is een aanslag door een eenling een klassieke modus operandi die vooral in de VS actief wordt aangemoedigd.

Ook vanuit links-terroristische hoek waren er (pogingen tot) aanslagen in Europa. In maart werd door de Griekse anarchistische groepering Samenzwering van de Cellen van Vuur de actie opgeëist waarbij per post bompakketjes werden gestuurd naar verscheidene financiële en gouvernementele doelwitten in Europa. De acties lijken qua werkwijze sterk op de campagne die deze groepering uitvoerde in 2010. De actie is waarschijnlijk terug te voeren op de afkeer van de bezuinigingsmaatregelen binnen anarchistische kringen in Griekenland.

4. Internationale ontwikkelingen

De militaire druk op ISIS in Syrië en Irak is de afgelopen maanden alleen maar toegenomen. Deze aanhoudende druk heeft ertoe geleid dat de jihadistische groepering sinds de zomer van 2014 in zowel Irak als Syrië territoriale verliezen heeft moeten incasseren. Ook zijn veel van de leiders gedood, staan de propagandamachine en inkomstenbronnen onder druk en is de komst van het aantal buitenlandse rekruten flink afgenomen. Ondanks deze tegenslagen voor ISIS blijft de groepering aanzienlijke gebieden in zowel Syrië als Irak behouden en blijft de groepering vooralsnog op veel plekken veerkrachtig militair weerstand bieden.

Syrië

In *Syrië* hebben Jabhat Fatah al Sham (JFS) en vier andere groepen zich in januari 2017 ontbonden en zijn zij opgegaan in de nieuwe jihadistische groep Hay'at Tahrir al-Sham (HTS). De oprichting van HTS kan worden gezien als het antwoord van JFS op haar vrees voor uitsluiting door de andere strijdgroepen. Aan de fusie gingen namelijk gevechten van JFS met andere strijdgroepen vooraf en was er een oproep van een invloedrijke raad van geestelijken om JFS aan te vallen. De nieuwe naam en fusie kunnen echter niet verhullen dat ook HTS moet worden gezien als een aan al Qa'ida gelieerde entiteit en daarmee een dreiging blijft vormen tegen het Westen. Ook de VS heeft de afgelopen maanden de aanvallen op HTS en kern al Qa'ida in Syrië opgevoerd.

Turkije

Turkije blijft door verschillende omstandigheden een land dat te kampen heeft met terroristische dreiging, met daarbij uitstralingseffecten naar Europa en daarmee tegen Nederland. De voornaamste oorzaak voor die dreiging is dat verschillende jihadistische groepen netwerken binnen Turkije hebben die ze aanwenden om aanslagen in Turkije zelf te plegen, maar ook gebruiken (of kunnen gebruiken) om aanslagen in Europa voor te bereiden. ISIS verklaarde eind 2016 openlijk de oorlog aan de Turkse overheid. ISIS bleek in staat om met betrekkelijk eenvoudige middelen maximale impact te bereiken. Op nieuwjaarsochtend 2017 slaagde één schutter erin de beveiliging van de nachtclub Reina in Istanbul uit te schakelen en 39 mensen te doden, onder wie veel westerlingen.

Libië

In *Libië* heeft de eenheidsregering (GNA) met westerse militaire steun de operatie om ISIS uit de kustplaats Sirte te verdrijven in december 2016 succesvol afgesloten. De verdrijving van de jihadisten betekent echter niet dat de strijd tegen de aanwezigheid van ISIS in Libië voorbij is. Zolang de politieke en economische instabiliteit in het land aanhoudt zullen jihadistische groeperingen Libië als operationele uitvalsbasis blijven benutten en trachten aanhang te verwerven onder de lokale bevolking.

5. Extremisme, radicalisering en polarisatie

Extreemrechts (activisme, binnen de wet) en rechts-extremisme (buitenwettelijk)

De laatste jaren zijn de pijlen van extreemrechtse en rechts-extremistische groepen en personen in Nederland vooral gericht op de islam en moslims, asielzoekers en ideologische tegenstanders. Deze focus wordt in belangrijke mate bepaald door de toename van het aantal asielzoekers in 2015 en de structurele terroristische dreiging van jihadisten. Gelet op de stroom van haat tegen moslims en asielzoekers die vooral op het internet waarneembaar is, blijft er een omvangrijke voedingsbodem bestaan voor potentieel nieuw geweld door eenlingen of door kleine, snel geradicaliseerde groepjes zoals de groep die een aanslag pleegde op een moskee in Enschede (februari 2016). In aanloop naar de Sinterklaasintocht in Maassluis op 12 november 2016 was er informatie dat rechts-extremisten de gewelddadige confrontatie wilden zoeken met extreemlinkse en anti-Zwarte Piet actievoerders. Opvallend is tevens de oprichting van de xenofoob-nationalistische groepering Erkenbrand. Deze groepering tracht mee te liften op het succes van de alt-right beweging in de Verenigde Staten. Voor het eerst in decennia is daarmee in Nederland een extreemrechtse groepering actief waarvan een groot aantal sympathisanten hoger opgeleid is. In sommige gevallen lijkt de dreiging uit

deze hoek soms groter dan die daadwerkelijk is. De eerder aangekondigde burgerwachten zoals die van Soldiers of Odin of DSDA zijn niet tot nauwelijks actief in de openbare ruimte. Wel zijn zij op het internet actief aanwezig, waar diverse personen openlijk instemmen met hun denkbeelden.

Extreemlinks (activisme, binnen de wet) en links-extremisme (buitenwettelijk)

De focus van extreemlinkse en links-extremistische actievoerders blijft liggen op het bestrijden van (gepercipieerd) extreemrechts en haar aanhangers, het (vermeend) racisme in Nederland en repressie en geweld door autoriteiten en politie. Extreemlinkse groepen hebben aangekondigd ook na de verkiezingen actie te blijven voeren tegen de 'verrechtsing van Nederland'. Daarnaast is er in de afgelopen periode sprake van een groeiende groep allochtone antiracismedemonstranten die vaak gezamenlijk optrekken met de klassieke extreemlinkse actiegroepen als de Anti-Fascistische Actie (AFA). In de afgelopen periode hebben in dit kader geregeld (buitenwettelijke) acties plaatsgevonden, zoals dreigen met geweld tegen 'Zwarte Piet' en bekladdingen tegen 'koloniale' uitingen in het straatbeeld. Het beeld rond de asielrechtenextremisten in Nederland is in vergelijking met de vorige DTN-periode min of meer gelijk gebleven. Er wordt op intimiderende wijze actie gevoerd tegen detentie- en uitzetcentra voor uitgeprocedeerde asielzoekers en tegen uitvoerders van het in hun ogen inhumane asielbeleid in Nederland en Europa. Zowel dierenrechten- als milieuextremisme komt momenteel in Nederland niet of nauwelijks voor; er is op deze gebieden vooral sprake van activisme.

Salafisme en islamisme

In Nederland rapporteerden de AIVD en NCTV in een gezamenlijke nota in 2015 al over zorgelijke ontwikkelingen binnen de fundamentalistische stroming van de soennitische islam, het salafisme. Er blijven zorgen over de groeiende invloed van salafisten die maatschappelijke en politieke ondermijning uitdragen. Financiering vanuit het buitenland van salafistische centra en de ruime beschikbaarheid van salafistisch lesmateriaal en salafistische media-uitingen dragen bij aan deze groeiende invloed. Ook de OCAD, de Belgische pendant van de NCTV, spreekt in een rapport, dat in februari 2017 uitlekte naar de pers, zijn zorgen uit over de toegenomen invloed van het salafisme in België.

Polarisatie

De verkiezingsperiode is zonder grote incidenten verlopen. Deze periode was op voorhand risicovol omdat er, bovenop het gepolariseerde klimaat, sprake kon zijn van verhit publiek en politiek debat waarbij het gevoel kan ontstaan dat gewelddadige actie vereist is om een gepercipieerd gevaar te stoppen. Dit laatste heeft zich niet voorgedaan in de verkiezingsperiode. Veel van de heftige debatten in Nederland centreren zich rondom de islam, Turkije, de Europese Unie en de nieuw aangetreden Amerikaanse regering. In aanloop naar de verkiezingen in Nederland viel in de afgelopen DTN-periode kritiek op de uitspraak in de rechtszaak tegen PVV-voorman Wilders op. Wilders werd in december 2016 schuldig bevonden aan groepsbelediging en het aanzetten tot discriminatie. De uitspraak leidde op sociale media tot felle debatten tussen voor- en tegenstanders van de veroordeling. Het op voorhand uitsluiten van partijen als mogelijke regeringscoalitiepartner, leidde in aanloop naar de verkiezingen eveneens tot veel debat tussen voor- en tegenstanders. Tegenstanders beschouwen deze uitsluiting als ondemocratisch. Een andere trend is de populariteit van populistische partijen in verschillende westerse landen die zeer kritisch staan tegenover de islam en migranten. Het al genoemde inreisverbod van de nieuwe

Amerikaanse regering was aanleiding voor demonstraties, onrust en angstgevoelens onder verschillende groepen Nederlanders, onder wie moslims. Gewelddadige incidenten met mogelijk een anti-moslimmotief bij moskeeën en islamitische scholen voeden deze onrust verder.

Het diplomatieke conflict tussen Turkije en Nederland over de komst van twee Turkse ministers voor campagneactiviteiten naar Nederland leidde in maart tot ernstige ongeregeldheden in Rotterdam. Er bleek bij veel Turkse Nederlanders onbegrip en woede over de Nederlandse maatregelen. De kwestie herbergt verschillende risico's. Het feit dat personen die 'nee' gaan stemmen bij het referendum door Turkse bewindslieden tot terroristen worden bestempeld, kan leiden tot onveiligheidsgevoelens en groepen Turkse Nederlanders in Nederland tegen elkaar op zetten. Hoewel de Nederlandse aanpak gericht is op de-escalatie, kunnen de gebeurtenissen tevens op de langere termijn bij groepen Turkse Nederlanders leiden tot anti-Nederlandse/antiwesterse opvattingen. Aan de andere kant kunnen ook anti-Turkse/anti-moslimsentimenten toenemen. Het blijft daarnaast voorstelbaar dat de aanhoudende druk vanuit de Turkse overheid op de aanpak van PKK- en (vermeende) Gülen-aanhangers kan (blijven) leiden tot bedreigingen, intimidatie maar ook tot ongeregeldheden.

Over het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland

Nederland werkt met een systeem van dreigingsniveaus die aangeven hoe groot de kans is op een terroristische aanslag. De NCTV publiceert hiertoe vier maal per jaar het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN), een globale analyse van de nationale en internationale terroristische dreiging tegen Nederland. Het DTN is gebaseerd op informatie van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en van de politie, open bronneninformatie, informatie van buitenlandse partners en analyses van ambassadepersoneel.

Uitgave
Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid

Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag
070 751 5050

www.nctv.nl
info@nctv.minvenj.nl
@nctv_nl

April 2017